

DE BALANS TUSSEN KERN- EN KEUZE-ONDERWIJS

A.J.J.A. Scherpier
Arts, onderwijscoördinator

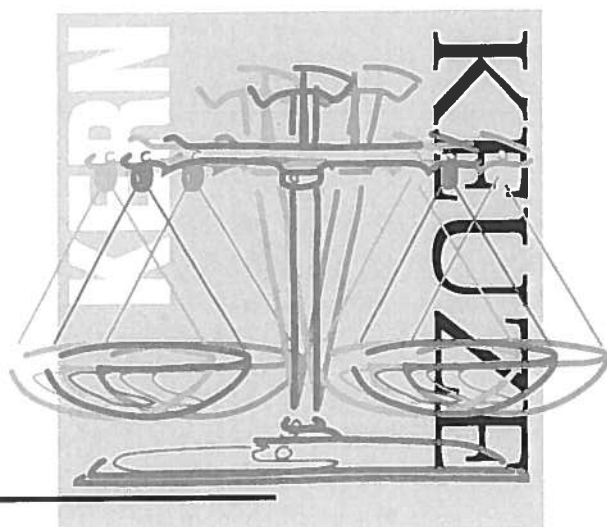
Correspondentieadres:
Vakgroep Chirurgie
Academisch Ziekenhuis
Groningen
Postbus 30.001
9700 RB Groningen

In alle medische faculteiten is keuze-onderwijs op dit moment een essentieel onderdeel van het curriculum. Terugkijkend, is het invoeren van het keuze-onderwijs snel gegaan. Immers in vergelijking met een aantal jaren geleden is het percentage van de totale curriculumtijd dat aan keuze-onderwijs wordt besteed, duidelijk toegenomen. Hoe is het gelukt om het keuze-onderwijs zo snel in te voeren en wat zijn de consequenties voor het kernonderwijs geweest?

Om met de eerste vraag te beginnen, keuze-onderwijs lijkt 'in' te zijn. Het is positief, dat er in een curriculum veel tijd voor keuze-onderwijs wordt vrijgemaakt. Een hoog percentage keuze-onderwijs is iets waar je als faculteit mee naar buiten kan treden. Dit politiek gunstige klimaat, waarvan ik het 'waarom en hoe' niet echt begrijp, kan weliswaar op bestuurlijk niveau faciliterend werken, maar ik kan me niet voorstellen dat het op docenten-niveau veel invloed heeft. Dit klimaat verklaart in elk geval niet het enthousiasme van docenten en studenten over keuze-onderwijs. Dit enthousiasme is wel een erg belangrijk gegeven; immers enthousiasme is de belangrijkste voorwaarde voor goed onderwijs. Zijn de docenten en studenten zo enthousiast over het keuze-onderwijs, omdat het kleinschalig onderwijs is, of omdat ze er allebei voor kiezen? Ik weet het niet zeker, maar het lijken mij belangrijke onderzoeksvragen voor curriculum-designers.

CONSEQUENTIES

Mijn tweede vraag was: wat zijn de consequenties voor het kernonderwijs geweest; of anders geformuleerd, hoe is het met de balans tussen kern- en keuze-onderwijs. In het kernonderwijs komt aan de orde wat iedereen moet kennen en kunnen. Studenten waren bezorgd toen het keuze-onderwijs werd ingevoerd, dat de studielast te hoog zou worden. Door stofreductie en/of vermindering van het aantal college-uren is getracht om het totale onderwijspakket niet te laten toenemen. Is er voldoende kern overgebleven? In theorie is het niet zo moeilijk om de balans tussen kern- en keuzeonderwijs in evenwicht te houden. Beslissingen of een onderwerp kern- of keuze-onderwijs is, worden genomen op inhoudelijke gronden. Als alle studenten het moeten kennen of kunnen, hoort het onderwerp in het kerncurriculum, zo niet dan kan het eventueel als keuze-onderwijs worden gegeven. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken, dat deze inhoudelijke afweging niet altijd even grondig gemaakt wordt. Echte veranderingen in het kerncurriculum zijn niet eenvoudig, vele belangen - vaak niet van onderwijskundige aard - spelen een rol. Het is eenvoudiger om een bepaald onderwerp als keuze-onderwijs in te voeren dan om een plaats in het kerncurriculum te veroveren.

GELD

Mijn zorgen over de balans tussen kern- en keuze-onderwijs worden niet kleiner, als mij vervolgens ter ore komt, dat er een grote hoeveelheid geld - in de vorm van docententijd - aan het keuze-onderwijs wordt besteed. Dat is in de traditionele faculteiten natuurlijk niet onbegrijpelijk, omdat het keuze-onderwijs altijd aan kleine groepen wordt gegeven; daar zijn veel docenten voor nodig. Het kern-onderwijs daarentegen is voor een deel grootschalig en daarmee in verhouding goedkoper. De totale hoeveelheid geld die voor het geven van zowel kern- als keuze-onderwijs ter beschikking staat, is beperkt. Als er klaarblijkelijk veel geld aan het keuze-onderwijs wordt besteed, is er minder geld voor kern-onderwijs beschikbaar. Dat betekent dat er zorgvuldig overwogen zou moeten zijn welke onderwerpen in het kerncurriculum gegeven moeten worden en met welke onderwijsmethode, voordat het keuze-onderwijs werd ingevuld. Ik heb de indruk dat de verhouding tussen kern- en keuze-onderwijs nu verstoord is. Volgens mij zijn er onderwerpen uit het kernonderwijs waaraan meer aandacht besteed zou moeten worden, of die beter in kleine groepen behandeld zouden kunnen worden. Zo zijn er ook onderwerpen die niet in het kerncurriculum thuishoren, en onderwerpen die nu in het keuze-onderwijs

worden gegeven, die volgens mij in kern-onderwijs horen etcetera.

Ik ben dan ook van mening, dat - in elk geval achteraf - een zorgvuldige analyse wenselijk is van wat in het kerncurriculum gedoceerd moet worden en met welke onderwijsmethode. Hetzelfde geldt voor het keuze-onderwijs. Nogmaals - om een verkeerde indruk te voorkomen - keuze-onderwijs is prima, maar de tijd lijkt me wel rijp, dat de balans van de kern-keuze weegschaal op elke faculteit wordt gecontroleerd. Deze keuring hoeft niet per se te geschieden door de (landelijke) dienst voor het ijkwezen. Voor de klanten moeten er wel voldoende garanties zijn, dat ze door een goede ijking van de weegschaal de juiste waar met het juiste gewicht voor hun geld krijgen.